

July 2022

HOE DENKEN JONGEREN OVER DUURZAAMHEID?

Jonas Dano, Jennifer Thielen and Jessica Pearson
(master studenten Social Health and
Organizational Psychology, Universiteit Utrecht)

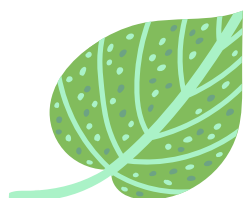
Onder supervisie van Dr. Laura Weiss en Prof.Dr.
Denise de Ridder

Dit rapport is gebaseerd op interviews
met 15 middelbare scholieren (HAVO-5
en VWO-5 en 6) tijdens een U-Talent
masterclass in maart 2022 over
'jongeren en duurzaamheid'.

Waar denken jongeren aan als het gaat om duurzaam gedrag? Het eerste wat ze noemen is dat we niet alleen aan onszelf moeten denken maar ook aan de volgende generatie; en dat we niet alleen ons eigen gedrag moeten veranderen maar ook anderen moeten helpen bij het veranderen van hun gedrag. Alle geïnterviewde scholieren waren zich sterk bewust van de kwetsbaarheid van de planeet en dat we alles in het werk moeten stellen om onze planeet te beschermen. Een van hen verwoordde het als volgt: “We hebben een wereld maar het is er wel maar één.” Een ander zei: “Voor mij is duurzaamheid dat je denkt over de planeet, over leven, dat je met de natuur samenwerkt in plaats van tegenwerkt en dat is dus soms wat moeilijker dan je denkt.”

De jongeren dachten allemaal veel na over hun eigen ecologische voetafdruk, maar waren op verschillende manieren met dit thema in aanraking gekomen. Documentaires over het klimaat en Tiktok video's werden vaak genoemd als aanleiding om zich meer bewust te worden van de klimaatcrisis. Ook mensen in hun nabije omgeving werden vaak genoemd. Iemand vertelde dat zij al op de basisschool gestimuleerd werd om zelf groentes te verbouwen, een ander had op de middelbare school kennisgemaakt met het eco-team dat de school wilde verduurzamen. Weer anderen gaven aan dat hun ouders, broers en/of zussen een groot aandeel hadden in hun bekommernis om duurzaam leven. Iemand zei dat haar moeder vegetariër was, een ander dat haar oudere zus bezig was met tweedehands kleren en duurzame kledingmerken: “Ik koop wel nieuwe kleren maar dan vooral Fairtrade/duurzame kleren, en soms dan 2e hands schoenen maar niet per se alles 2e hands”. Een ander: “Dan gingen we naar een 2e hands winkel en dan op een gegeven moment loop je zo'n winkel binnen en denk je 'dit is zo veel, waarom kopen we allemaal nieuwe kleding?'”

In vrijwel alle gesprekken kwam het thema 'minder vlees eten' aan bod. Veel scholieren gaven aan dat ze graag zouden willen dat hun ouders minder of helemaal geen vlees meer op tafel zetten. Ook werd vaak gezegd dat wanneer zij op zichzelf zouden gaan wonen, ze veel minder vlees wilden eten en er meer op wilden letten waar producten vandaan komen, want “waarom moet de paprika uit Verwegistan komen?”

Ondanks dat deze jongeren veel ideeën hadden over hoe ze zelf meer duurzame keuzes konden maken, gaven ze ook aan dat dit niet voor iedereen haalbaar was. Zo werd aangegeven dat vleesvangers duurder zijn, zonnepanelen voor veel mensen niet te betalen zijn en ook dat niet iedereen de kennis bezit om duurzamer te kunnen leven. Ook kwam er naar voren dat duurzaam leven niet ten koste moet gaan van plezier in het leven en dat een balans vinden tussen duurzaamheid en plezier belangrijk is: “[...] dus niet dat je totaal geen plezier meer uit het leven haalt maar met alles waar je duurzaam kan zijn dat ook echt bent”. Iedereen moet zijn best doen, maar een schuldgevoel aanpraten werkt volgens een geïnterviewde scholier niet.

Volgens de jongeren mag de overheid wel iets meer doen op dit gebied. Zo zou de overheid meer campagnes kunnen organiseren over wat je kan doen om bij te dragen aan duurzaam leven om zo de kennis over dit onderwerp te vergroten. Ook werd subsidie als middel genoemd om mensen bewuster te laten leven, net zoals belasting op vervuילend gedrag: “Ik vind dat de subsidiekraan dicht moet op landbouw. Of dat er meer subsidie moet worden gegeven op basis van duurzaamheidsmaatregelen die ze nemen.”

Tot slot een aantal tips van de scholieren over wat je zelf kan doen om je duurzamer te gedragen.

Hun Top-5

Herbruikbare verpakkingen gebruiken

Afval scheiden / afval prikken

Minder vlees eten

Korter douchen

2de hands kleding kopen

Herbruikbare verpakkingen: Pieter-Pot Dit is een initiatief waarbij je je producten online bestelt die bij je thuis worden bezorgd in herbruikbare potten. Zo maakt Pieter Pot verpakkingsvrij boodschappen doen gemakkelijker. De kosten zijn precies hetzelfde als bij de supermarkt. Voor elke pot betaal je statiegeld, maar net zoals met statiegeldflessen van de supermarkt krijg je dit bedrag gewoon terug wanneer je de potten weer terug inlevert. Deze potten kunnen ongeveer 40 keer opnieuw gebruikt worden. Pieter Pot heeft op dit moment 70.000 klanten. Meer informatie kun je vinden op www.pieter-pot.nl.

Capsule wardrobe: Dit is een selectie van 37 kledingstukken die een seizoen (drie maanden) meegaan. Zo wordt je aan het begin van het seizoen gedwongen om goed na te denken over de kledingstukken die je nodig zal hebben, zodat je tijdens het seizoen niets meer hoeft bij te kopen. Op deze manier heb je vier capsules per jaar en koop je minder ‘onnodige’ kleren tussendoor. Het scheelt geld en verkleint de kans op miskopen, omdat je van tevoren al bewust gekozen hebt wat je favoriete stukken zijn. Items die deel uit maken van een capsule wardrobe zijn met name truien, T-shirts, broeken, jurken, en jassen (geen ondergoed, sportkleding en accessoires). Meer informatie kun je vinden op <https://growthinkers.nl/capsule-wardrobe-samenstellen/>.